

Δελτίο Τύπου

Ομαδική έκθεση Εγκλεισμοί

Εικαστική Έκθεση, Performances, Δημόσιο Πρόγραμμα

Επιμέλεια: Δημήτρης Τρίκας

Χώρος διεξαγωγής: Δρομοκαΐτειο Ψ.Ν.Α./ Κτήρια: Δάφτσειο, Τυπογραφείο, Άγιος Ισίδωρος.
(Διεύθυνση: Ιερά Οδός 343 / Χαϊδάρι)

Διοργάνωση: ΑΜΚΕ Ρίζες Πολιτισμού

Εγκαίνια:

11/11/2022 (16.00- 21.00/ Χαιρετισμοί 19.00, performance Φίλιππος Τσιτσόπουλος 20.00)

Διάρκεια: 11/11/22 μέχρι 18/12/22

Ημέρες λειτουργίας: Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή

Ώρες λειτουργίας 15.00- 20.00

Συμμετέχοντες Καλλιτέχνες:

Χλόη Ακριθάκη, Δημήτρης Αληθινός, Δημήτρης Αντωνίτσης, Κατερίνα Αποστολίδου, Ιλεάνα Αρναούτου, Κωστής Βελώνης, Μπάμπης Βενετόπουλος, Αντώνης Βολανάκης, Πόκα Γιο + LAB12, Βαγγέλης Γκόκας, Θωμάς Διώτης, Μάρκος Ευλογημένος, Μαίρη Ζυγούρη, Κάπτεν, Νικομάχη Καρακωστανόγλου, Χάρης Κοντοσφύρης, Νίκος Κολιόπουλος, Καλλιόπη Λεμού, Μαρία Λοϊζίδου, Μαρία Λουίζου, Ναταλία Μαντά, Μάρω Μιχαλακάκου, Βασίλης Μπακάλης, Μάνια Μπενίση, Βάλβη Νομίδου, Άγγελος Παπαδημητρίου, Άννα Παπαέτη, Ηλίας Παπαηλιάκης, Νίνα Παπακωνσταντίνου, Άρτεμις Ποταμιάνου, Πάνος Προφήτης, Πηνελόπη Πετσίνη, Ρεντούμης Δημήτρης, Μάριος Σπηλιόπουλος, Γιώργος Τσεριώνης, Ελένη Τζιρτζιλιάκη, Κώστας Τσώλης, Σωκράτης Φατούρος, Αλέξης Φιδετζής, Δημήτρης Χαλάτσης, Δέσποινα Χαριτωνίδα, Κώστας Χριστόπουλος, Διονύσης Χριστοφιλογιάννης.

Performances

Φίλιππος Βασιλείου, Στάθης Γράψας / Αλέξανδρος Βουτσινάς, Γιάννης Μήτρου, Σάββας Στρούμπος / Έλλη Ιγγλίζ / Άννα Μαρκά-Μπονισέλ, Φίλιππος Τσιτσόπουλος.

Η εξουσία στη νεωτερικότητα σταδιακά αλλά σταθερά μετακυλά την επικυριαρχία της από την καταστολή στον καθολικό προληπτικό έλεγχο. Ο

Φουκώ είχε δίκιο! Το παιχνίδι της πολιτικής διεξάγεται πάνω στα σώματά μας. Η πολιτική γίνεται βιοπολιτική.

Η κάθε μορφή εξουσίας «επιθυμεί» ένα κομμάτι μας, επιδιώκει να ορίσει τις συνήθειες μας, να ελέγξει τις στάσεις και τις μετακινήσεις μας, πώς οφείλει να λειτουργεί το σώμα μας ως επιθυμητικός μηχανισμός και ποια πρέπει να είναι η σεξουαλική μας ταυτότητα, τι κάνουμε με την αναπαραγωγή μας, με τα έμβρυά μας, με τα παιδιά μας, πότε και πώς πεθαίνουμε, πώς και μέχρι ποιου σημείου «επιτρέπεται» να πενθούμε για τις απώλειες μας, πώς να χρησιμοποιούμε τα φάρμακα για τη διαχείριση του θυμικού μας και πώς να διαχειριστούμε την ψυχική ευεξία ή δυσανεξία μας. Ακόμα και η σχέση του ανθρώπου με τα μικρόβια, πέρα από το τυπικά ιατρικό μέρος που δεν αμφισβητείται, μετατρέπεται στην πραγματικότητα σε βιοπολιτική.

Η δυστοπική εμπειρία της παγκόσμιας καραντίνας ελέω covid 19 ήρθε να επιβεβαιώσει την είσοδο στην μετα-ανθρώπινη εποχή αρχικά του εγκλωβισμού και του απόλυτου ελέγχου (όπου βρισκόμαστε ήδη) και, σε δεύτερη φάση, της «αναγκαιότητας» της ενσωμάτωσης στον κόσμο του διαδικτύου και της τεχνητής νοημοσύνης.

Με την έννοια αυτή, οι εγκλεισμοί στην εποχή μας είναι πολλαπλοί και εκτυλίσσονται ποικιλοτρόπως, άλλοτε μεν εμφανώς, άλλοτε δε ανεπαίσθητως. Δομές, μηχανισμοί και τόποι αναψυχής, εκπαίδευσης, πειθάρχησης, προσαρμογής, υποδοχής, ίασης, αποτροπής, τιμωρίας και αποκλεισμού συγκροτούν το εκάστοτε κοινωνικό παλίμψηστο με σχολεία, στρατώνες, στρατόπεδα συγκέντρωσης, άσυλα, φυλακές, νοσοκομεία, χώρους εργασίας, άθλησης και διασκέδασης. Συγκροτούν, δηλαδή, Πόλεις και ορίζουν Συμπεριφορές. Αν η λειτουργία του σχήματος πρόληψη – επιτήρηση - τιμωρία υπηρετείται στη νεωτερικότητα από το Πανοπτικόν, το εμφανές κτίσμα επιτήρησης του εγκλεισμού, στην μετα-νεωτερικότητα που πλέον ζούμε, αρκούν οι δορυφόροι και οι μηχανές αναζήτησης για να μετατρέψουν τη Γη ολόκληρη σε τόπο πρόληψης- επιτήρησης- τιμωρίας.

Το Βλέμμα ή Ποιο Βλέμμα;

Η (σύγχρονη) τέχνη κρίνει, αντιπαρατίθεται, ασκεί μέχρι και πολεμική στην αφηρημένη εξουσία και στους συγκεκριμένους μηχανισμούς της, σε θεσμούς κυρίαρχους, σε οικονομικά συστήματα, σε ιδεολογικά στεγανά και κυρίως στα κυρίαρχα στερεότυπα - και το κάνει συστηματικά. Προκαλεί τριβές και ρήγματα στο δημόσιο λόγο για τον δημόσιο χώρο, την αυτοτέλειά του από την αγορά ή έστω το διακριτό της φύσης του, για το ιδιωτικό και την δυνατότητα περιχαράκωσής του πίσω από το πέπλο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το σίγουρο είναι ότι η σημερινή τέχνη συμμετέχει ενεργά στο δημόσιο debate για

όλα τα συγκρουσιακά ζητήματα της εποχής: τις πολιτικές των φύλων, τις πολιτικές της μνήμης, τις πολιτικές των ταυτοτήτων, τις πολιτικές των ανθρωπίνων ροών και τις πολιτικές επιτήρησης, ελέγχου και καταστολής τους.

Σε συνάρτηση με αυτήν την παράμετρο, στο δημόσιο διάλογο συγκρούονται δύο τουλάχιστον λογικές για την ποιότητα και τον χαρακτήρα, τη στόχευση και εν τέλει την πολιτική του βλέμματος της τέχνης πάνω στους κάθε λογής περιθωριοποιημένους, αποκλεισμένους, μη ή αντι- κανονικούς.

Το παράδειγμα της Ντοκουμέντα 14 που έριξε το βλέμμα της στην Αθήνα της κρίσης «για να μάθει» απ' αυτήν και οι επικρίσεις για κρυπτο - αποικιακή πολιτική που είχε προκαλέσει δεν έχει ακόμα ξεχαστεί. Ανάλογες συζητήσεις και επικρίσεις διατυπώνονται όταν η σύγχρονη τέχνη αποικεί με το σώμα και το βλέμμα της χώρους αποκλεισμού όπως οι φυλακές και χώρους εγκλεισμού όπως τα ψυχιατρεία. Πάντα τίθεται το ερώτημα της χρήσης, του τρόπου, του στόχου και του σκοπού. Το δίλλημα της χρήσης του ιδιαίτερου χώρου ως κέλυφος «ωραίο» και κατάλληλο για τη γοητεία του βλέμματος του θεατή ή ως πεδίου σύγκρουσης και αναταραχής, που σκοπό έχει να διαρρήξει την κοινωνική σύμβαση και να αποδομήσει την αφομοιωτική δύναμη του κυρίαρχου λόγου της Οικονομίας, θα μπαίνει πάντα με ένταση.

Οι Χώροι των «Εγκλεισμών»

Ως κατάλληλοι χώροι για τη φιλοξενία και διεξαγωγή του project ζητήθηκαν από το νοσοκομείο Δρομοκαΐτειο, επί της Ιεράς Οδού, στο δρόμο για την Ελευσίνα - και παραχωρήθηκαν για τον σκοπό αυτό με απόφαση του Δ.Σ. του ιδρύματος - ο Άγιος Ισίδωρος, το παλιό Τυπογραφείο και το Δάφτσειο. Είναι τρία κτίρια ιστορικής και συμβολικής σημασίας. Τα δύο έχουν εγκαταλειφθεί εδώ και δεκαετίες και ανοίγουν τώρα για το project “Εγκλεισμοί”, ενώ το παλιό τυπογραφείο είναι το μόνο που έχει ανακαινιστεί και χρησιμοποιείται ως μουσείο, με τα μηχανήματα της παλιάς τυπογραφίας και τα ψηφία που υπάρχουν στο χώρο του.

Η πτέρυγα του Αγίου Ισίδωρου είναι ένα μακρύ παραλληλόγραμμο κτίσμα δύο ορόφων, του 1892, όπου καθηλώνονταν οι «ανήσυχτοι» και μάλλον πένητες ασθενείς, με μικρά κελιά, με φεγγίτες και κάγκελα, ένθεν κακείθεν ενός στενόμακρου διαδρόμου, μ' έναν χώρο εστιατορίου όπου έτρωγαν όσοι από τους ασθενείς κρίνονταν ικανοί και λειτουργικοί που βρίσκεται στο ισόγειο και επικοινωνεί με μια μικρή, στενή, σχεδόν ασφυκτική, περιφραγμένη με ψηλό τοίχο αυλή.

Το Δάφτσειο είναι ένα κτίριο του 1932: μεγάλο, ψηλοτάβανο, εκλεκτικιστικού ρυθμού, με ευρύχωρα δωμάτια και παράθυρα με κάγκελα συρόμενα και ανοιγόμενα κατά περίπτωση και ώρα. Διαθέτει τη δική του αυλή που όμως έφτανε μέχρι τον εξωτερικό τοίχο - περίφραξη του νοσοκομείου και όπου νοσηλεύονταν οι πιο εύποροι ασθενείς, οι οικογένειες των οποίων μπορούσαν να πληρώσουν τα υψηλά νοσήλια που απαιτούνταν για την πτέρυγα αυτή. Στους ασθενείς του Δάφτσειου λέγεται μάλιστα ότι εφαρμόζονταν οι πιο εξελιγμένες μέθοδοι θεραπείας, με τη χρήση της ψυχανάλυσης, της μουσικής (υπήρχε και πιάνο στο χώρο) και της τέχνης.

Τα τρία κτίρια σχηματίζουν μεταξύ τους ένα αμβλύ τρίγωνο με το Τυπογραφείο στην κορυφή και τα δύο κτίρια στις δύο γωνίες της βάσης, διευκολύνοντας μια διαδρομή από το Δάφτσειο προς το Τυπογραφείο και τέλος στον Άγιο Ισίδωρο. Σημείο εκκίνησης αλλά και αναφοράς για την ιδέα και την υλοποίηση του σχεδίου «Εγκλεισμοί» ήταν για μας το πλούσιο και εξαιρετικής σημασίας ηχητικό αρχείο που προέκυψε από τις συνεντεύξεις και τις προφορικές μαρτυρίες που συνέλεξε η Μαρία Φαφαλιού από τρόφιμους/ασθενείς του Δρομοκαΐτειου, γιατρούς του νοσοκομείου, νοσηλευτικό προσωπικό, συγγενείς ασθενών και άλλους εμπλεκόμενους, στα πλαίσια ερευνητικής της εργασίας. Το αρχείο αυτό αποτέλεσε το υλικό για το βιβλίο της «Ιερά οδός 343. Μαρτυρίες από το Δρομοκαΐτειο», (εκδόσεις Αλεξάνδρεια).

Μας ενδιαφέρει το αρχείο των μαρτυριών αλλά και η ανάδειξη της ιστορίας και της σημασίας του Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο» ως του πρώτου ψυχιατρείου στην Ελλάδα, χτισμένο απ' αρχής για τον σκοπό αυτό και πάνω στα Γαλλικά πρότυπα που τότε θεωρούνταν ό,τι πιο καινούργιο στο χώρο, αφού, όπως είπαμε, ο γαλλικός διαφωτισμός, εκτός των άλλων καλών, ήταν και ο πατέρας των ασύλων. Φυσικά μας ενδιαφέρει και η μελέτη και καταγραφή του προβληματισμού της σύγχρονης τέχνης πάνω στα ζητήματα των ποικίλων εγκλεισμών, πραγματικών και συμβολικών, που διαπερνούν έντονα τον εξατομικευμένο βίο αλλά και την κοινωνική πραγματικότητα της εποχής μας. Τέλος, μας ενδιαφέρει η διερεύνηση εννοιών που λειτουργούν ως αντιθετικά δίπολα όπως ασθένεια/υγεία, πραγματικότητες/φαντασιακά τοπία, αλήθεια/ψέμα, μέσα/έξω, εγκλεισμός/ελευθερία.

Οι σαράντα οκτώ καλλιτέχνες του project συμμετέχουν με έργα που διαλέγονται, συγκρούονται και, σε κάθε περίπτωση, ανταποκρίνονται στο χώρο και στον νοηματικό άξονα της έκθεσης, έργα από όλο το φάσμα του οπτικού και όχι μόνον λεξιλογίου της σύγχρονης τέχνης: γλυπτά και εγκαταστάσεις, βίντεο, ηχητικές κατασκευές, ζωγραφική, φωτογραφία και επιτελεστικές δράσεις.

Παράλληλα με το εικαστικό κομμάτι, διοργανώνονται 5 ημερίδες με την συμμετοχή εβδομήντα περίπου πανεπιστημιακών, ερευνητών και συγγραφέων

που διερευνούν τα παραπάνω ζητήματα μέσα από τα επιστημονικά πεδία που θεωρούμε κρίσιμα για το περιεχόμενο και τη θεματολογία του project, όπως είναι αυτά της ψυχανάλυσης, της φιλοσοφίας, της ιστορίας, της λογοτεχνίας και της πολιτικής θεωρίας.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αμφιθέατρο/ Δρομοκαΐτειο

15.00-20.00

Ημερίδα 1^η- 13/11/22

Εγκλεισμοί και Ιστορία

Συντονιστής: Γιώργος Κόκκινος

Καθηγητής διδακτικής της Ιστορίας, Παν/μιο Αιγαίου

Ημερίδα 2^η – 20/11/22

Φιλοσοφία και εγκλεισμοί

συντονιστής Γ. Αραμπατζής, καθηγητής Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ

Ημερίδα 3^η – 27/11/22

Πολιτική Θεωρία/Ψυχανάλυση

Συντονιστής Γιάννης Σταυρακάκης, καθ. πολιτικής θεωρίας ΑΠΘ

Ημερίδα 4^η 04/12/22

Συντονιστής δρ. Κωστής Σταφυλάκης

Εγκλεισμός και καλλιτεχνική ζωή στην Ελλάδα:

από τη ψηφιακήστημεταψηφιακή εποχή.

Ημερίδα 5^η- 11/12/22

Λογοτεχνία και εγκλεισμοί:

συντονιστής Φ. Βλαστός (Συγγραφέας)

Αναλυτικά:

Δημόσιο Πρόγραμμα

Δρομοκαΐτειο/ Αμφιθέατρο

15.00-20.00

Ημερίδα 1^η 13/11/2022

Εγκλεισμοί και Ιστορία

Συντονιστής: Γιώργος Κόκκινος (Καθηγητής διδακτικής της Ιστορίας, Παν/μιο Αιγαίου)

A

Γιώργος Κόκκινος, Από την ιατρικοποίηση της κοινωνίας και του Πολιτικού στην κυριαρχία του βιοϊατρικού παραδείγματος

Βασίλης Μπογιατζής, Όψεις του στρατοπεδικού εγκλεισμού στον 20ό αιώνα: φωνές από/για τα κρεματόρια, τα γκουλάγκ, τη Μακρόνησο

Ιωάννα Αντωνιάδου, Ζέτα Παπανδρέου, Λένα Στεφάνου, Επταπύργιο, βυζαντινό φρούριο και τόπος εγκλεισμού. Οι σημασιοδοτήσεις του μνημείου στη Δημόσια Ιστορία

Θανάσης Λάγιος, Από τον Ουγκώ στον Φουκώ: όταν ανοίγει ένα άσυλο, κλείνει μια φυλακή;

B

Βάσια Λέκκα, Εγκλεισμός και μορφές κανονικοποίησης του ψυχικά πάσχοντος σώματος στις δυτικές κοινωνίες

Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Φιλανθρωπία και ψυχιατρική: Το παράδειγμα του Δρομοκαϊτείου Φρενοκομείου

Δέσπω Κριτσωτάκη, Το Δρομοκαϊτείο και οι ασθενείς του (1900-1920)

Δήμητρα Τζανάκη, Δρομοκαϊτείο και Ηθική Παράνοια: Η αλλιώς συνομιλώντας με τον πατριαρχικό, βιοϊατρικό λόγο της ψυχικής ευγονικής στην (ύστερη) νεωτερικότητα

Γ

Μαριάννα Καραμάνου, Λέπρα και λεπροκομεία στην Ελλάδα: από το χθες στο σήμερα

Σπύρος Μιχαλέας, Σύφιλη και εγκλεισμός στην Ελλάδα κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου

Ειρήνη Αβραμοπούλου, Η βάνουση ιστορία μιας μυρωδιάς: από το Ψυχιατρείο στον προσφυγικό καταυλισμό της Λέρου

Χρήστος Κουρούτζας, Σύνορα, ασφαλιτοποίηση και διακυβέρνηση μέσω της διακινδύνευσης στο προσφυγικό-μεταναστευτικό ζήτημα

Μαρία Φαφαλιού, Μαρτυρίες από το Δρομοκαϊτείο. Ιερά οδός 343

Ημερίδα 2^η – 20/11/22

Φιλοσοφία και εγκλεισμοί

συντονιστής Γ. Αραμπατζής (καθηγητής Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ)

A

15.30 - 17.00

Αραμπατζής Γιώργος, *Εγκλεισμός και Ολότητα*

Ερηνάκης Νίκος, *Εγκλεισμός και αυτονομία ανάμεσα στην υλική πραγματικότητα και στη ψηφιακή υπερ-πραγματικότητα*

Σαγκριώτης Γιώργος, *Η κοινωνικοποίηση ως εγκλεισμός. Για την έννοια της διοικούμενης κοινωνίας στο έργο του Th. W. Adorno*

Γεράσιμος Σταματέλος, *Η αμφίσημη σημειολογία του ασύλου: καταφυγή ή/και καταδίκη*

B17.15- 18.45

Καββαθάς Διονύσιος, *Το τείχος της γλώσσας. Νίτσε-Βιτγκενστάιν-Λακάν*

Μπιτσώρης Βαγγέλης, *Ζακ Ντερριντά: εγκλεισμός και αποκλεισμός των “χωρίς-χαρτιά”*

Πρελορέντζος Ιωάννης, *Η κριτική προσέγγιση ορισμένων απόψεων του Φουκώ για τη φυλακή και τους φυλακισμένους από τον Alain Guyard, καθηγητή φιλοσοφίας σε σωφρονιστικά καταστήματα*

Στυλιανού Άρης, Τρέλα και νεότερη φιλοσοφία: από τον Ντεκάρτ στον Ντερριντά

Γ

19.30 - 21.00

Κόντος Παύλος, *Η ελπίδα στον κύκλο των εγκλεισμών*

Ξηροπαΐδης Γιώργος, *Ασθένεια προς θάνατο και εγκλεισμός στον εαυτό. Ξαναδιαβάζοντας τον Θάνατο του Ιβάν Ίλιτς του Τολστόι*

Στείρης Γιώργος, *Εγκλεισμός στην Ευτοπία*

Φαράκλας Γιώργος, *Ελεύθεροι έγκλειστοι*

Παρούσης Μιχάλης, *Αποκλεισμοί, Περικλεισμοί, Εγκλεισμοί, ως μόχλευση της εξουσιαστικής ισχύος*

Ημερίδα 3^η – 27/11/22

Πολιτική Θεωρία/Ψυχανάλυση

Συντονιστής Γιάννης Σταυρακάκης (καθ. πολιτικής θεωρίας ΑΠΘ)

Στο πλαίσιο των καλλιτεχνικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων που θα λάβουν χώρα στο Ψ.Ν.Α. Δρομοκαΐτειο γύρω από την ευρύτερη προβληματική του εγκλεισμού, τούτη η ημερίδα θα επιχειρήσει να αναδείξει τις δικαιο-πολιτικές και ψυχο-κοινωνικές συνιστώσες του εγκλεισμού ως κοινωνικής/πολιτικής πρακτικής, αλλά και ως συμβολικής και φαντασιακής οριοθέτησης που διαθέτει σημαντικό ρόλο τόσο στην ευρύτερη θεσμική λειτουργία όσο και στην κατασκευή ταυτοτήτων (συλλογικών και υποκειμενικών).

Πως λειτουργεί ο εγκλεισμός – τόσο ως χειροπιαστή πρακτική όσο και ως ρυθμιστικό πλέγμα – στον έλεγχο και την πειθαρχηση της κοινωνικής ζωής; Ποια μοντέλα αποτίμησης της λειτουργίας της εξουσίας και της κυριαρχίας κατορθώνουν να συλλάβουν επαρκέστερα τις ποικίλες εντάσεις και διακυμάνσεις του φαινομένου; Πως αποτυπώνονται οι μεταβολές αυτές στις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας; Τέλος, πως αναδιαμορφώνουν τους όρους σύστασης και αναπαραγωγής της υποκειμενικής ζωής στον 21^ο αιώνα;

Πολιτικές προκλήσεις

Βίκυ Ιακώβου, Gladys Swain και Marcel Gauchet: Μια άλλη ιστορία της τρέλας στη νεωτερικότητα

Ανδρέας Τάκης, Ελέφαντας στο κελί: Έχει πραγματικά νόημα η φυλακή;

Νίκος Κουραχάνης, Covid-19: Ένας ακόμα κρίκος στην αλυσίδα των πολλαπλών αποκλεισμών

Γεράσιμος Κουζέλης, Ο εγκλεισμός στην εποχή του ελέγχου

Ψυχο-κοινωνικές διαστάσεις

Δημήτρης Πλουμπίδης, Εγκλεισμός, ακούσιες νοσηλείες, δικαστική απαγόρευση /δικαστική συμπαράσταση: Βίοι παράλληλοι

Νίκος Σιδέρης, Από τον «άορατο εχθρό» στον Covid-19: η πανδημία ως συμβάν και λόγος

Δήμητρα Βασιλειάδου, Μείζονες και ελάσσονες γλώσσες της ψυχιατρικής διαταραχής: Γιατροί και μελαγχολικοί ασθενείς στο Δρομοκαΐτειο, 1900-1940

Κώστας Γκοτσίνας, Να θραύσωμεν τας αλύσεις»: αναζητώντας την απ-εξάρτηση από τις ουσίες κατά τον ελληνικό Μεσοπόλεμο.

Ελληνική Εταιρεία Μελέτης του Εγκλήματος και του Κοινωνικού Ελέγχου: Εγκληματολογικές θεωρήσεις των εγκλεισμών

Σοφία Βιδάλη, Δεν είναι μόνο η φυλακή: από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης στα στρατόπεδα μεταναστών και προσφύγων

Όλγα Θεμελή, Οι φυλακές ως τα σύγχρονα ψυχιατρικά καταστήματα

Γιάννης Πέτσας, Ο αντίκτυπος του εγκλεισμού σε νεαρούς κρατούμενους

Νίκος Κουλούρης, Τι εννοούμε όταν λέμε ισόβια; Ποινές μίσους και το δικαίωμα στην ελπίδα

Ημερίδα 4^η 04/12/22

Συντονιστής δρ. Κωστής Σταφυλάκης

Εγκλεισμός και καλλιτεχνική ζωή στην Ελλάδα:

από τη ψηφιακή στη μεταψηφιακή εποχή

Η πανδημική κρίση του Covid-19 αποτέλεσε επιστέγασμα μιας δεκαετούς κοινωνικής κρίσης κατά την οποία οι κοινωνικές σχέσεις, οι καθημερινοί ρόλοι και ταυτότητες, οι μορφές επικοινωνίας δοκιμάστηκαν, ανατράπηκαν, σχεδιάστηκαν εκ νέου. Οι πρόσφατοι «κύκλοι των εγκλεισμών», οι εμπειρίες της καραντίνας, του αυτοπεριορισμού και της «νέας κανονικότητας» δεν ήταν παρά μόνο μια τελευταία πινελιά σε έναν βίο που σημαδεύτηκε από επισφάλεια, υπέρβαση, αυτοπεριορισμό, ανατροπές. Η κρίση του 2010 συμβάδισε με τη μαζική επικράτηση νέων διαδικτυακών πλατφορμών, την διάδοση των ψηφιακών κοινωνικών δικτύων, την επικυριαρχία του «online εαυτού». Οι διαφορετικές γενιές που βίωσαν αυτό το αλλόκοτο μείγμα κοινωνικής επιβράδυνσης και ψηφιακής επιτάχυνσης δεν είχαν την πολυτέλεια της «ανάσας». Από τα τέλη του 2019, το εικαστικό πεδίο ταλαντεύεται ανάμεσα στη ματαίωση και την επινόηση, την ατομική απομόνωση και την ταχεία ψηφιοποίηση της καλλιτεχνικής πρακτικής. Πώς βίωσαν τη διαδικασία αυτή τα καλλιτεχνικά υποκείμενα; Τι πρόσημο έχουν οι αλλαγές που επήλθαν; Τι σήμαινε η ταύτιση του οικιακού με τον εργασιακό χώρο για τη δημιουργική διαδικασία; Πως συμμετείχαν στη διαδικτυακή κουλτούρα; Τι σημαίνει «εγκλεισμός» σε μια εποχή που η τέχνη δημιουργεί σύνθετα περιβάλλοντα εμπύθισης και οργάνωσης των ανθρώπινων διεπαφών;

A

Απόδραση, φυγή, κατάκρυψη: απηχήσεις εγκλεισμού, από την αναλογική στη ψηφιακή εποχή.

Χάρης Κοντοσφύρης, Νίκος Δασκαλοθανάσης (ΑΣΚΤ), Μάρλεν Μούλιου (ΕΚΠΑ), Κώστας Χριστόπουλος (ΑΣΚΤ), Δημήτρης Αληθινός.

Συντονισμός: Δημήτρης Τρίκας

Η αυτονομία του νεωτερικού καλλιτεχνικού υποκειμένου έχει πάντα κάποιο τίμημα: η απομόνωση, η μοναξιά, η απόγνωση, η τρέλα αποτελούν μορφώματα μιας «ιδιοσυγκρασιακής» στάσης, μιας καλλιτεχνικής βιογραφίας που γράφεται συχνά με τη συμμετοχή του καλλιτέχνη. Πως βίωσαν τον εγκλεισμό της καραντίνας τα καλλιτεχνικά

υποκείμενα που έζησαν την άνοδο της κοινωνίας των μαζικών ψηφιακών μέσων και του διαδικτύου; Ποιες μνήμες του 20^{ου} αιώνα επιζούν στον νέο; Ποιές οι επιπτώσεις του εγκλεισμού στην τριτοβάθμια καλλιτεχνική εκπαίδευση και στη σχέση διδάσκουσας/διδασκόμενης;

B

«Άλλοι» χώροι, διαπλεύσεις, οικονομίες της φροντίδας στη σκιά της νέας κανονικότητας.
Φαίη Τζανετουλάκου, Ελπίδα Ρίκου, Μαίρη Ζυγούρη, Σωζήτα Γκουντούνα, Δάφνη Δραγώνα, Λεωνίδα Παπαλαμπρόπουλος, Γιάννης Μήτρου.

Συντονισμός: Φαίη Τζανετουλάκου

Η διάπλευση της «νέας κανονικότητας» απαιτεί την επινόηση νέων όρων συλλογικής λειτουργίας και κοινωνικής συνύπαρξης. Η Ελλάδα της οικονομικής κρίσης υπήρξε φυτώριο πρωτοβουλιών που πειραματίστηκαν με τη συμμετοχική παραγωγή, σε μικρότερη ή μεγαλύτερη κλίμακα. Στη «νέα κανονικότητα», η μαζική εξύμνηση της «συλλογικής επιβίωσης» συνυπάρχει με τη τεχνολογική διάρρηξη του ιδιωτικού από την τεχνητή νοημοσύνη και την εντεινόμενη εξόρυξη δεδομένων. Πώς επέδρασε η πανδημική κρίση στην κοινωνικότητα της καλλιτεχνικής, ερευνητικής, επιμελητικής εργασίας; Πώς βιώθηκε το πέρασμα από την «ακύρωση/αναμονή» στο μαζικό προγραμματισμό και την εφαρμογή του; Ποιά ήταν τα κυρίαρχα μοντέλα/μοτίβα και ποιες οι αποκλείσεις τους;

Γ

Millenial εσωστρέφεια και δημοσιότητα: η Ελλάδα στη μεταδιαδικτυακή εποχή.

Κατερίνα Γκουτζιούλη, Βασίλης Μπακάλης, Φωτεινή Βεργίδου, Μαρία Λουίζου, Ροκα-Υίο και φοιτητ@ του 12 Εργαστηρίου Ζωγραφικής και Διευρυμένων Μέσων της ΑΣΚΤ.

Συντονισμός: Κωστής Σταφυλάκης

Η μεταδιαδικτυακή εποχή (2008-) μας «εγκλείει» σε μια νέα οικονομία των σχέσεων καθώς αναστατώνει τους κύκλους των κοινωνικών, εργασιακών και προσωπικών επαφών. Η διαρκής δικτύωση, με το κυκλωτικό της χαρακτήρα, μας αναγκάζει να ανακαλύψουμε νέα πρωτόκολλα επικοινωνίας, συνεργασίας και επαγγελματικής λειτουργίας. Ήταν ο εγκλεισμός της καραντίνας μια επιτάχυνση του Web3.0; Ποιά η εικόνα της «από-τα-κάτω» δραστηριοποίησης και συνεργασίας της καλλιτεχνικής γενιάς που έχτισε την πρακτική της κατά τη δεκαετία της ελληνικής κρίσης; Ποιά είναι η εικόνα των artist-run χώρων μετά τη καραντίνα και ποιο μοντέλο καλλιτεχνικής δημοσιότητας εκφράζει την GenZ;

Ημερίδα 5^η- 11/12/22

Λογοτεχνία και εγκλεισμοί: συντονιστής Φ. Βλαστός (Συγγραφέας)

Δημήτρης Παπανικολάου, Εγκλεισμός, βιοπολιτικός ρεαλισμός, και ετεροτοπία

Χριστίνα Ντουλιά, Ο Πέτρος Πικρός και οι φυλακές του μεσοπολέμου:

Από τη δημοσιογραφική έρευνα στη «στρατευμένη» λογοτεχνία

Γιώργος Αριστηνός, Αυτοεγκλεισμός και αποδόμηση. Η περίπτωση του Γιώργου Μανιάτη

Συμεών Σταμπουλού, Ο Πάουλ Τσέλαν στην ψυχιατρική κλινική της Αγίας Άννας (Παρίσι)

και η φρενήρης σύνθεση του κύκλου Καταβύθιση Στη Νύχτα

Κατερίνα Μάτσα, Ο Γιώργης Ζάρκος στο Δημόσιο Ψυχιατρείο Αθηνών

Ιωάννης Παπαδόπουλος, Ανακλάσεις του Εγκλεισμού

Ηρακλής Πεκιαρίδης, Ο Καρλ Σμίτ, ο Ρόμπερτ Βάλσερ και η Λογοτεχνία της Εξαφάνισης

Χριστίνα Οικονομίδου, Το Έγκλειστο Σώμα

Γιάννης Γραμματόπουλος, Ο Γ.Μ. Βιζυηνός στο Δρομοκαΐτειο (1892-1896)

Φώτης Βλαστός, Η Λογοτεχνία και ο Κύκλος της Αγοράς

Βίβιαν Στεργίου, Εγκλεισμοί στη Λογοτεχνία και η εμπειρία του 2021 ως «δημιουργική ευκαιρία»

Νένη Πανουργιά, Εγκλεισμός/Αποκλεισμός: Περίβλεπτος

Στάθης Γουργουρής, Η ελευθερία του καφκικού παραλογισμού

Δημήτρης Αγγελής, Η λογοτεχνία του εγκλεισμού μέσα από παραδειγματικές περιπτώσεις ηρώων

Βλάσης Σκολίδη, Ο αυτοβιογραφικός εγκλωβισμός του Κώστα Ταχτσή

Το project ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΙ πραγματοποιείται με την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ), της Περιφέρειας Αττικής, με την υποστήριξη του Οργανισμού Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ, με την υποστήριξη του Οργανισμού 2023 Ελευσίσ Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, υπό την Αιγίδα του Δήμου Χαϊδαρίου και του Μορφωτικού Ιδρύματος της ΕΣΗΕΑ.

Χορηγοί Επικοινωνίας ΕΡΤ/ 2^ο Πρόγραμμα, Lifo.gr